D·N
12/8 1946

Kristendomen i skolan

Sedan fil. lic. Nils Norman i slutet av juni publicerade sin artikel om kristendomsundervisningen i Dagens Nyheter har en ganska livlig debatt uppstått i frågan. En rad kompletterande inlägg har införts i denna tidning, andra har, trots att de i flera fall varit av intresse, icke kunnat beredas plats. Även i andra tidningar, särskilt de religiöst betonade, har skilda synpunkter framförts. I och för sig är denna diskussion glädjande. De politiska meningsbrytningarna under senare tid har alltför mycket koncentrerats kring materiella frågor. Till stor del beror detta på att det härskande partiet nästan helt synes ha förlorat sitt intresse för kulturpolitiska principproblem. Den socialistiska ideologi som ännu för några årtionden sedan var central inom socialdemokratin hade åtminstone det goda med sig att partiet ställde frågor inom hela samhällslivet under debatt; nu synes man betrakta de tidigare framförda grundsatserna om religionsfrihet, kyrkans skiljande från staten, konfessionslös undervisning som helt antikverade. Inom liberalismen kan en liknande, om än inte så markerad, utveckling förmärkas. Om något parti skall verka för ett friskare klimat, är det folkpartiet, vars frihetslinje kräver en fri debatt mellan de skilda riktningarna inom partiet.

Vid en blick på undervisningsplanerna i kristendom kan man tveka om huruvida en konfessionell eller konfessionslös undervisning är ändamålsenligast. Det talas, för att ta planen för folkskolorna som exempel, om att eleverna skall bibringas "en efter deras mottaglighet och behov avpassad kunskap om kristendomens uppkomst, innehåll och utveckling"; detta skall ske så att "lärjungarnas religiösa och sedliga utveckling" främjas. Härav framgår ej klart om undervisningen skall vara i kristendom eller om kristendom. Även den socialdemokratiske ecklesiastikministern Värner Rydén, som år 1919 införde den nu gällande undervisningsplanen, uttryckte sig något svävande. Han förklarade visserligen en konfessionslös undervisning vid denna tid vara omöjlig, men motiverade detta endast med en hänvisning till kristen på 1700-talet och åtskilliget samt med en antydan om att själva kravet på en dylik undervisning vore oriktigt. Vidare anfördes att undervisningen skulle vara objektiv; en sådan undervisning borde — med tanke på att i kristendomen funnes "så oerhört mycket gemensamt för olika religiöst tänkande" — kunna "tillfredsställa det stora flertalet av vårt folk, på samma gång som den hos våra barn bör kunna grundläggas en djupare och sannare uppfattning av de religiösa och sedliga problemen". Att i realiteten religionsundervisningen är konfessionell icke blott i den meningen att den, även i de högre skolorna, väsentligen gäller kristendom, utan också på så sätt att eleverna om möjligt inges tro på den kristna läran, står utom varje tvivel. Enligt förslagen från 1940 års skolutredning skulle, såsom förut kand. Gustaf Brynnel framhållit, det konfessionella draget ytterligare markeras. Det talas om att eleverna för bibringas en "kunskap som kan utgöra grunden för en kristen livsåskådning", att undervisningen icke bör läggas alltför historiskt, att det ligger en fara i att bibeln studeras "mera som dokument för religionens historia än som inspirationskälla.... Det är icke överdrivet att häri se tydliga ansatser till en kulturpolitisk reaktion.

På en punkt i den under senaste tid förda debatten torde de flesta vara ense. I alltför hög grad tvingas eleverna fortfarande att mekaniskt inlära dogmatiska påståenden och allmänneliga deklarationer. Även Svenska Morgonbladet antyder att utantillärningen av psalmverser drivits för långt. Motiveringen är visserligen egendomlig; man bör "icke ge husgud på sig genom överdrivet utantillärande av långa, svårbegripliga psalmer". Men självfallet är icke desto mindre av något värde.

En sådan modifikation av kristendomsundervisningen är dock en sak av jämförelsevis underordnad betydelse. Kravet på religionsfrihet, som från liberala utgångspunkter tar sig lika självklart som kravet på yttrande- och tankefrihet över huvud, innebär ovillkorligen fordran **på konfessionslös undervisning. Därmed menas naturligtvis icke,** såsom från religiöst håll gärna antydes, att religionerna, enkannerligen kristendomen, skulle avföras från skolschemat. Meningen är att undervisningen skall bli saklig, objektiv, att religionerna skall behandlas på samma sätt som exempelvis de filosofiska åskådningarna på högre skolstadier. Dogmatisk undervisning, propaganda för de skilda trosföreningarna får icke genom andra organ än de statliga skolorna. Kristendomen, eller rättare sagt den här skärskådan varianten av kristendom, får på detta sätt fortfarande en gynnad ställning — genom en central plats på undervisningsschemat —, men tron på dess läror blir icke längre något som skall utläras och inläras.

Bland invändningarna mot denna ståndpunkt är en att majoriteten av vårt folk skulle önska konfessionell undervisning. Om detta är riktigt, lyckas det icke att genomföra en reform. Men detta är intet skäl mot att arbeta för en sådan. Och de föräldrar som önskar att deras barn uppfostras till kristna bör kunna förstå att deras önskan kan tillgodoses utan att detta inskränker på andras frihet. Om en majoritet av landets befolkning är socialister, skulle så med förvissning resande det inte vara. I övrigt tillbakavisas Wintertons återhållsamma framställning av de ryska mörkläggningsmetoderna med att en bok om det brittiska imperiet utgivits i Moskva, att Moskvas teatrar spelar engelska pjäser, "att i Sovjet Darwins arbeten presenteras på ett värdigare sätt än i England", "att Moskva officiellt hedrade Swifts minne" osv. Man är frestad att i åtskilin se ett långt drivet skämt, men måste stanna vid konstaterandet att den närmar sig rekordet i fråga om absurd Sovjetpropaganda i svensk press — de kommunistiska organen naturligtvis undantagna.

PRESSGRANNAR

Frihetskravets centrala betydelse för folkpartiet betonades i Dagens Nyheters kommentarer till valuppropet. Morgon-Tidningen (s) ifrågasätter åtskilliga hos kommentatorn:

I varje fall är det mycket svårt att i Dagens Nyheters ettergalla mot religiöst bild se några mera typiska utslag av frihetsvilja.

Med "ettergalla" kan inte gärna menas annat än grovt nedsättande uttryck om personer eller åsiktskrinkningar. Dagens Nyheters lösare lär vara de bästa vittnena att tidningen här det gäller religiösa spörsmål likaväl som andra frågor undviker den formen av framställning. Däremot anser tidningen att alla handlingar och tillkrisätt bör stå öppna för saklig och kritisk diskussion, och detta är enligt vanligt språkbruk en väsentlig sida hos just friheten. Att Morgon-Tidningen inte velat se den sidan framgår också av ett annat uttalande om den som skrivit Dagens Nyheters ledande artikel:

Han måtar ordet "frihet" både från och bak på valbönden och tror sig därigenom ha löst ur dilemmat. Friheten synes emellertid i betydande mån vara oförmåga att klara ut vad man egentligen vill.

Här finner Morgon-Tidningen något lustigt i friheten att förfäkta olika meningar inom ramen för ett politiskt parti. "Obruten front utåt" är tydligen regeringsorganets paroll liksom ungdomsrörelsernas. Vilket bekräftar att friheten är något mera väsentligt för liberaler än den är för andra.

Ingrid Osvalds kvinnoriksdagsinvid i första kammaren är inget uttryck för speciell uppskattning av kvinnan inom folkpartiet, skriver Morgon-Tidningen (s) och stöder sin uppfattning genom att tala om hur få kvinnor det varit som placerats i riksdagen på folkpartiets listor. Och så kontrasten:

Möjligheten av en mera allmän inmarsch rummanländer med det socialdemokratiska partiets maktställning. Är det stort och kan därför ge ett större utrymme åt kvinnorna genom speciella representanter. Må de kvinnliga väljarna tänka på det i höst. En röst för socialdemokratin är också en röst för vidgad kvinnorepresentation.

Naturligtvis ökas möjligheterna för allsidig representation med ökat antal mandat. Möjligheterna är här längre också för stärkt inom socialdemokratin utan att resultatet för kvinnornas del bliivit märkligt. Villigheten spelar nämligen också en roll. Hur partierna ställer sig med den belyser Arbetet (s) i en återblick på textilkongressen:

Kongressens sammansättning är ett kapitel av särskilt intresse. Medlemsantalet i förbunden består till cirka 45 procent av män och 55 procent av kvinnor, men av ombuden var inte mindre än cirka 85 procent män och 15 procent kvinnor. Denna disproportion beror dock inte på att textilindustrins kvinnor är emot män att fackföreningsarbetet företrädesvis är ett arbete för män. Däremot beror det, enligt vad ett kvinnligt ombud förklarade för som skriver dessa rader, på att textilindustrins kvinnor i mycket stor omfattning är gifta kvinnor, vilka helt enkelt inte har tid att ägna sig åt det arbetskrävande fackliga verksamheten. De har mer än tillräckligt att göra ändå.

En förklaring som säger mest genom sina luckor. Naturligtvis finns det bland textilarbetarskorna en så stor del ogifta eller gifta med lindrigt hushållsarbete att ett mycket högre antal välkvalificerade kongressombud skulle kunna väljas ur deras led. Men den sociala konservatism som menar att allmänna angelägenheter "företrädesvis är ett arbete för män" har hållit sig kvar med större envishet bland arbetare och bönder än bland exempelvis tjänstemän.

Det senaste militära övergreppet ställer en fjärde vid ing. I i ödmjuglighet. Svensk Underbefästlidning kommenterar:

Det är obestridligt att framför allt underbefäret har särskild anledning att ta sig i akt. De har den största kännigen av de direkta friktionsmöjligheterna mellan befäl och trupp. De har också att fullgöra tjänsteuppgifter, vilkas stridsutbildningsform för att uppnå en effektivt ofodlig befälsföring och att kunna upprätthålla perfekt självkontroll inte alltid är de bästa, måste allt underbefäl efter bästa förmåga strävа efter att nå dithän. En sådan strävan är oförenlig med försvar för eventuella misgrepp, som någon kollega begår. Sådana misgrepp är inte bara allvarliga försvelser militärt sett, de är också klara brott mot kåreslitteratur och mot de regler, som organisationen uppställt för det gemensamma arbetet på att höja kårens och förbättra dess villkor.

Kravet på en kamratuppfostran till rätt handlag mot underordnade är ett viktigt framsteg på vägen till befälskårernas "demokratisering".

DET ÖDE LANDET

ANNA SEGHERS: Der Ausflug der toten Mädchen. Aurora Verlag, New York.

Åtminstone för den anglosaxiska världen har Anna Seghers under de senare åren kommit att framstå som det antinazistiska Tysklands speciella språkrör. Hon var en erkänd författare redan före Hitlervåldet, hon drevs ut ur landet därför att hon var judinna och dessutom radikal, och i landsflykten skrev hon om det Tyskland som stod på de alliredes sida. Hon lästes mycket, särskilt "Det sjunde korset" blev i Amerika en stor framgång och motiverade de förenklingstendenser som uppstår i krigstid.

Som författare har Anna Seghers tillämpat en den personliga tillbakadragenhetens princip med rätt stor framgång, och i allmänhet torde det svårt att få tillstånd att resa från eller till Ryssland bestrides under erinran om att "miljonerna" sovjetmedborgare i dag är förlagda i många västeuropeiska länder"; ockupationsmaktens jämställes alltså med frivilliga resande och utlandsrande. I övrigt tillbakavisas Wintertons återhållsamma framställning av de ryska mörkläggningsmetoderna med att en bok om det brittiska imperiet utgivits i Moskva, att Moskvas teatrar spelar engelska pjäser, "att i Sovjet Darwins arbeten presenteras på ett värdigare sätt än i England", "att Moskva officiellt hedrade Swifts minne" osv. Man är frestad att i åtskilin se ett långt drivet skämt, men måste stanna vid konstaterandet att den närmar sig rekordet i fråga om absurd Sovjetpropaganda i svensk press — de kommunistiska organen naturligtvis undantagna.

Samlingen rymmer åtskilliga fint fantasifulla detaljer, mycket som är väl sett och bra avlyssnat; men det bästa är dock uttrycken för denna tyska oro, vetskapen om förödelsen och svårigheterna att skönja en framtid. Klarast kommer grundtonen fram i titelnovellen, som handlar om hur författarinnan en solhet dag, medan hon vandrade omkring på landsbygden i Mexiko, kom att plötsligt återuppleva sin förlorade ungdom. I en pulquería i utkanten av en by träffade hon en krogvärd som frågade henne var hon kom ifrån. När hon svarade Europa såg han lika häpen ut som om hon sagt från månen; och ett ögonblick försöll det henne själv lika fantastiskt. Hon fortsatte, en grön park bakom en mur lockade henne med skugga, och hon gick in. Där hörde hon en röst ropa på henne, en som kallade henne vid det flicknamn hon inte hört på så länge. På ett gungbräde satt två flickor med tjocka flätor efter ryggen, hennes kamrater från skoltiden; och stillsamt förvandlar författarinnan den mörka mexikanska planteringen till det Rhenlandskap hon upplevde i Mainz. Det är skoluttykt, sommarvärdshus, utsikt över vattnet och Rhenängarna som längsamt lägger till. Alla Nettys kamrater är sådana rundkindade äpplen. Från en av ångbåtarna stiger en pojkklass i land, brunbrända, kraftigt vuxna, glada och svärmiska ynglingar. Detta händelseförlopp händer något är före första världskriget, och berättarinnan upplever alltsammans på nytt, är mitt i det; men samtidigt är sommardagens väggar spättrade, så att hon också ser vad som skall drabba alla dessa omistänksamma tyska äpplen: att **masken skall ta hela skörden.** Somliga av pojkarna stupar redan i första världskriget, och andra kommer de större förlusterna, av dem som uppslukas av SA och SS och drar sina kantiner in i eländer, av dem som begår de små vardags- och underlåtenhetsförbrödreriera mot sina vänner, av judeflickorna som blir bortförda till koncentrationsläger och de ståndaktiga som blir ihjälslagna, av dem som försöker fly, men inte kommer undan; slutligen av dem som stupar i det andra kriget och av familjerna som bombas ihjäl av det allierade flyget. Det är knappast någon av dem Netty i sina med under denna sommardag som trettio år senare skall vara skonad av förödelsen, den andliga och lekamliga. Idyllen har gått genom krigets och nazismens maskadamkrossar.

Denna ångestfyllda elegi är verkningsfull, därför att det solbelysta ungdomslandskapet och de mörka händelseslöjorna ges skiljer det från betraktaren båda är så verkliga för läsaren; det är en drömpuppelvelser-nas samtidighet som denna betraktelse över det tyska behagets förgängelse. Och berättelsens speciella kännetecken är att den bara dröjer vid det förgångna.

I en annan novell, "Das Ende", varieras motivet. Den är förlagd till sommaren efter nederlaget, utspelas i den amerikanska ockupationszonen och är en invertering av händelseförloppet i "Det sjunde korset". En ingenjör som har suttit i koncentrationsläger får i en bonåby, där man håller på med återuppbyggnadsarbeten, syn på en av sina forna plågoandar, en av bönderna som under Hitlertiden tjänade sin Führer som lägeruppsyningsman, men nu har stuckit sig undan i hembyn. Om ingenjörens anströngningar att få mannen infångad och om nazistens tunga, nästan medvetslösa drift mot liden; modern tros ha bortförts till ett dödsläger i Polen.

Vad som förvånar den amerikanska kritiken när "Det sjunde korset" översattes var att boken saknade hätskhet. Den bar mitt i sin aktivitet på ett slags tungsinnen-den det kors som titeln syftar på — det där den sjunde flyktingen från koncentrationslägret skulle ha hängts upp, om han inte hade klarat sig — är också en symbol för förhoppningar. I Anna Seghers nya bok "Der Ausflug der toten Mädchen", en samling av tre noveller med andra inte-made motiv, möter man samma emotionella element, med den skillnaden att hoppet här inte finner någon symbol att klåda sig i, inte ens korset. Medan kriget pågick var själ-va segern över nazismen ett löfte; nu är det infriat, men ändå påträffar den som trots allt känner sig hörа till tyska sammanhang och inte kan skilja sig ut ur det förlutna man har gemensamt med andra inte-mycket att bygga förtroisten på.

Hon debuterade som romanförfattare 1929 med en liten bok om ett misslyckat uppror bland de underbetalda fiskarna i en Nordsjöby, en stark expressionistisk, inte alltid så konturklar, men förtätad och psykologiskt intressant historia. Den hette "Aufstand der Fischer von St. Barbara", fick Kleistpriset och översattes till flera språk, bl.a. till svenska 1930. Hon utgav boken under pseudonymen A. Seghers; och eftersom den särskilt i sin enstaka uppfattning gör att avgjort maskulint intryck, lär förlöggaren ha ilit-att åtskilligt överraskad när författaren uppenbarade sig en rundkindad och blyg ung dam med tjocka flätor virade kring hjässan.

Sedan följde flera romaner som handlade om arbetare, bönder och flyktingar: "Die Gefährten", "Der Kopflohn", "Die Rettung". Nu hade Hitler kommit till makten, och Anna Seghers måste med make och familjens båda barn fly till Paris. Den gången kom de undan, men när Pétainregeringen började köra in misshagliga i koncentrationsläger blev maken häktad. Han satt i Le Vernet — lägret som Koestler skrev om i sin bok. Vid denna tid hade Anna Seghers, som med stora avbrigheter tagit sig ur den tyska ockupationszonen, fullbordat "Det sjunde korset". Det fanns fyra maskinskrivna exemplar av manuskriptet. Ett försvann med en soldat i Maginotlinjen. Ett förstördes vid ett bombanfall mot Paris. Ett togs av nazisterna i författarinnans Parishem. Men ett kom med en av Anna Seghers goda vänner till New York. Det fick författarinnan redo på sedan hennes man genom amerikanska författarvänners mellankomst hade blivit frigiven från Le Vernet och familjen hade anlänt till Ellis Island. Under de senare krigsåren bodde Anna Seghers i Mexiko; hon lär nu vara på väg tillbaka till Tyskland. Hennes far är för länge sedan av-

De misstänksamma

PAUL WINTERTON: Rapport från Ryssland. Översättning av Dagny Henschen och Hilda Holmberg. Natur & Kultur. Pris 6: 50.

I JUNI 1945, när Ryslands popularitet och prestige stod på höjdpunkten, lade den engelske journalisten Paul Winterton sista handen vid sin "Report on Russia". Sedan dess har ju ryssarna metodiskt och framgångsrikt ägnat sig åt att förskingra sina fonder av internationell goodwill. För Winterton lär denna utveckling inte ha kommit som någon överraskning, tvärtom. Hans bok är väsentligen en redovisning för den ryska inställningen till yttervärlden — eller rättare den inställning som den ryska statsledningen söker inplanta hos sina undersåtar — sådan han lärde känna den under sin vistelse i Moskva som News Chronicles korrespondent 1942—45. Det är en rapport vars innehåll och tendens alltigenom pekar i den riktning som den ryska politiken tagit under det senaste året. När författaren t. ex. hävdar att anglosachsarna i sitt framtida arbete "måste utgå från att Ryssland är överkänsligt, svårförstående, älskar förhalningspolitik och är ytterst irriterande" riskerar han inte att bli motsagd ett år efter sin utsaga. I Pariskonferenssens dagar är hans välskrivna lilla bok oförminskat aktuell.

Wintertons erfarenheter av rysk opinionsbildning under kriget återges bäst med hans egna ord att "aldrig i historien om gemensamma militära operationer ha... prestationerna av ett lands allierade blivit så avskiftligt, konsekvent och olikligt förtigna som de engelsk-amerikanska ansträngningarna blivit av de styrande i Sovjet under detta krig". Icke under hela kriget fick ett ryskt folket några som helst skildringar av hur dess allierade slogs. Allierade storsegrar avfärdades på några rader, medan oviisentliga ryska framgångar smälldes upp under jätterubriker. Ingenting kunde vara de styrande i Ryssland mera fjärran än den anda som kom till synes då Churchill i sitt segertal 8 maj 1945 uppmanade det brittiska folket att "i morgon ägna en särskilt hyllning åt våra ryska kamrater, vilkas tapperhet utgjort ett av de stora

det självmord han begår när han känner sig kringsirad. handlar novellen, och dess slutrik värde ligger i den välberäknade kontrasten mellan jägare och jagad.

Zillich, den jagade, en tung karl med stora svinören och kvicka små ögon, butter, arbetsam och sömnig, är denna novellsamlings bästa porträtt. Han är inte driven av ångest, inte ångest. Han hörde en tid den inre rösten, samveteta, men det var bara när han låg sårad och hade feber. "Det ligger sig med tåmen, när sårfebern går ner. Så snart man är frisk blir det tyst."

Jägaren är medveten om att jakten inte för honom utgör någon slutgiltig befrielse. "Var lugn ni bara", säger en amerikansk officer som han talar med. "Vi har hittat allsammans. Göring, Ley, Himmler. Ingen har kommit undan." Men ingenjör Volpert känner det inte riktigt på det sättet:

"Han lande om hjärtat en sorg, kylig och ofattlig som rimfrost. En gång hade han trott att han bara behövde bli fri igen för att kunna känna sig glädje, enkliis glädje som ett barn. Nu insåg han att glädjen var borta på samma sätt som barndomen, slutgiltigt och odiskutabelligt. Inte bara hans hjärta var frostrört, utan alla hans tankar, all vänskap, all kärlek, den jord som han gick på var frostbiten, den varma höstjorden, verktyget som han med övad hand ville fatta, brödet som han ville äta, varje tåga i marken och varje jordklas — frostbitet. Blodet torkar småningom in, men frosten som brunt av de spilda örterna hade fått upp sår i själva marken. Amerikanen bekände dåhen uppfattade Volpert såsom en man, driven av en rasande hämndtörst som slutligen skulle kunna stillas av deras åtgärder, likasom all annan törst. Men även om de hittade Zillich i morgon, var det onda från vilket Zillich var driven utvärt inte infångat, frosten lyfter inte förtidenskull, lika lite som örterna frosten har slagit kunde blomma, sorgen i hans hjärta var omättlig, han skulle inte fördenskull känna sig gladare."

Landsflyktiga tyskar som hunnit besöka Tyskland såsom medlemmar av den amerikanska ockupationsmaktyrkan säger att Anna Seghers i denna novell mycket träffande har återgivit stämningen i det besegrade landet. Till dess att ny tysk litteratur hinner växa fram inom de tyska gränserna, hur de nu dras, förblir hon en av sitt lands mest betydande litterära talenmän.

T. J—n

bidragen till den allierade segern".

Samtidigt gjorde man i Moskva allt för att begränsa de utländska korrespondenternas handlingsfrihet. Deras telegram manglades och censurerades tills de blev journalistiskt praktiskt taget värdelösa. Varje försök att knyta personliga förbindelser misslyckades — det fanns inga ryssar som vågade inlåta sig på utländska bekantskaper. Att få en uppgift från någon tjänsteman eller någon annetsverk var omöjligt — förfrågningar till myndigheterna kunde lika väl postas i papperskorgen. Enstaka s. k. frontresor förekom visserligen, varvid deltagarna alltid omhändertogs på bästa sätt, men aldrig hade möjlighet att se något av intresse.

När Winterton söker efter orsaken till den ryska inställningen gentemot utlandet pekar han som så många andra på den ryska misstänksamheten. Det har vid detta laget talats så mycket om denna misstänksamhet att man börjar bli en smula misstänksam på den, bl. a. frågar man sig vem och vad det är som ryssarna fruktar. Winterton ställer sig också själv kritisk till den evinnerliga misstänksamheten och menar att "om ett land har satt sig i sinnet att misstänka det värsta... då kvarstår misstron, och det är mycket litet att göra åt saken". I själva verket torde det ligga åtskilligt i ett sådant resonemang. Den ryska misstänksamheten är nog inte så mycket "anklig" och knuten till vissa frågor som fastmer konstitutiv, grundad i kommunistisk partidoktrin och i själva det järnhårt sammanfogade totalitära systemet med dess krav på absolut bejakande av den egna statens bud och förkastande av allt annat. Är denna tolkning riktig, är det svårt att se hur misstänksamheten skall kunna avskaffas genom några åtgärder från de misstänktas sida.

U. B—ll

Litterära notiser.

FW - SVENSK LITTERATURHISTORIA skall *E. N. Tigerstedt* skriva åt Natur & Kultur, ett arbete som till typen förmodligen kommer att erinra om Ingvar Andersons svenska historia.

*

STIG AHLGREN, som — om inte alla rykten har fel — på längre sikt är sysselsatt med en översättebok om fransk litteratur, kommer i höst med en essäsamling, som bland annat här innehålla en första till skildring av några rörelser som han fullföd det lärnaka året 1940.

*

BLAND FRANSKA BOKNYHETER ligger man märke till en, som det sägs, utsökt bok om överståndarte konst — *Sous l'invocation de Saint Hérone* — av *Valéry Larbaud*, som själv är en av det moderna Frankrikes främsta översättare; han har omplanterat bl. a. Joyce, Chesterton och Hawthorne. Det var länge sedan man sist hörde något om Valéry Larbaud; han har haft en långvarig period av sjukdom och inprovisbilitet.

I höst utkommer tredje volymen av *Julien Green Journal*, den symlar med åren 1940—43. Brottstycken ur dagboken har på senare tiden varit synliga i olika franska tidskrifter.

*

FRAN NEW YORK meddelar Sven Ahnen att han i en svensk tidning fått sig vid en intervju med en engelsk förlagsman, som ijcrde gällande att papperstillgången i England förbättrades dig för dag. "Det låter kickt och trevligt, men Vera Brittain har en annan historia att berätta. I Saturday Review of Literature skildrar den engelska författarinnan, som för närvarande är på besök i Förenta staterna, pappersbristens konsekvenser för bokmarknaden, och hon klargör att bekymren är långtifrån överstädena. En betänglig följd som hänler i sig, skriver Vera Brittain, är att överutbringar av framstående utländska författare är praktiskt taget bannlysta. Så sent som i höstas försökte jag efter ett besök i Skandinavien förmedlare intresset att artikel ledande Lawrence-författare för den svenska författarinnan Elin Wägner, som skrivit Selma Lagerlöfs levnadsteckning och är den enda kvinnan i Svenska akademin. Överallt bemöttes man att väntelisten över engelska böcker som var utgångna från förlaget var alltför lång för att förläggaren skulle kunna tänka på att ge ut några översättningar på flera år ännu."

Det finns en möjlighet att förena de båda uppfattningarna; om man antar att Vera Brittain avfärdades med ett svepskäl.

*

KONSTANTIN FEDIN brukar räknas till den grupp av sovjetryska författare som Trotskij ölöpte till "medlöparna". Hans

© Tingstensamlingen Publicerad med tillåtelse av Dagens Nyheter AB.